

Wykaz literatury

XX Ogólnopolskiej Olimpiady Przedmiotowej im mjr. Marka Gajewskiego Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1531–1683. Od Obertyna do Wiednia.

Przygotowując się do zawodów szkolnych oraz zawodów międzyszkolnych (rejonowych), zalecane jest korzystanie z:

- podręczników szkolnych (tematyka całej podstawy programowej);
- podstawowych opracowań, encyklopedii oraz leksykonów ogólnych i tematycznych (np. T. Nowak, J. Wimmer, *Historia oręża polskiego 963-1795*, Warszawa 1981 i inne wydania, pod nazwą: *Dzieje oręża polskiego do roku 1793*; *Poczet królów i władców polskich*, pr. zbior. pod red. A. Garlickiego, Warszawa 1978 i nast. wydania);

- atlasów Historii Polski;
- słowników historycznych i biograficznych (np. B. Snoch, *Słownik szkolny. Terminy i pojęcia historyczne*, Warszawa 1990; H. Adamczk-Szczycińska, A. Mańkowska, K. Zalewska, *Słownik szkolny. Postacie historyczne*, Warszawa 1997; *Mały słownik terminologiczny architektury obronnej w Polsce*, Wrocław 1974; Sienkiewicz W., *Słownik historii Polski*, Warszawa 2005; *Słownik Historii Polski*, Warszawa 1973 (i następne wyd.);

- wydawnictw albumowych (np. Guerquin Bohdan, *Zamki w Polsce*, Warszawa 1984).

Uczestnicy zawodów wojewódzkich oraz finałowych (centralnych) powinni w szerszym zakresie wykorzystać wszelką dostępną literaturę dotyczącą tematyki OLIMPIADY. Nie znaczy to, że należy zapoznać się ze wszystkimi niżej zamieszczonymi pozycjami. Jednak zawartość bibliotek szkolnych, powiatowych, publicznych itd. jest różnorodna – dlatego podajemy szeroki wybór opracowań dotyczących tej tematyki. Szczególnie zwracamy uwagę na opublikowane przez Krajową Agencję Wydawniczą, na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, syntetyczne, a zarazem popularne (i stąd szeroko dostępne) Zeszyty Historyczne serii: *Dzieje Narodu i Państwa Polskiego* (wymienione na końcu).

Pozycje wytłuszczone zalecane szczególnie są ze względu na to, iż obejmują cały okres tegorocznej edycji olimpiady.

- Baranowski B., *Polska i Tatarszczyzna w latach 1624–1629*, Łódź 1948;
- Baranowski B., *Stosunki polsko-tatarskie w latach 1632–1648*, Łódź 1949;
- Baranowski B., *Organizacja wojska polskiego w latach trzydziestych i czterdziestych XVII wieku*, Warszawa 1957;
- Bieńkowska D., *Obrona wybrzeża 1626–1629*, Warszawa 1968;
- Bogucka M., *Dawna Polska*, Warszawa 1974;
- Bogucka M., *Dzieje Polski w zarysie*, Warszawa 1974;
- Chmielewski L., *Tajemnice herbów polskich*, Poznań, brw;
- Długokęcki W. J., *Batoń 1652*, Warszawa 1995;
- Dworzaczek W., *Hetman Jan Tarnowski*, Warszawa 1985;
- Dyskant J. W., *Oliwa 1627*, Warszawa 1993;
- *Dzieje Polski*, (pr. zbiorowa pod red.) Jerzego Topolskiego, Warszawa 1976,
- Dybkowska A., Żaryn J., Żaryn M., *Polskie dzieje od czasów najdawniejszych do współczesności*, Warszawa 1996,
- Feduszka J., *Jan Zamojski (1542-1605): kanclerz i hetman wielki koronny*, Zamość 2023;
- Herbst S., *Wojna obronna 1655–1660*, Warszawa 1967;

- Jasienica P., *Polska Jagiellonów, Rzeczpospolita obojga narodów*, Warszawa 1967 (i następne wydania);
- Kersten A., *Sienkiewicz – Potop – Historia*, Warszawa 1974;
- Kochowski W., *Lata Potopu 1655–1657*, Warszawa 1966;
- Koczorowski E., *Bitwa pod Oliwą*, Gdynia 1968;
- Korzon T., *Dzieje wojen i wojskowości w Polsce*, t. II, Kraków 1912 (reprint Poznań 2003),
- Kosman M., *Na tropach bohaterów Trylogii*, Warszawa 1986;
- Koszyła Z., *Hetman Wincenty Gosiewski ok. 1620-1662*, Warszawa 1974;
- Kozielski S., *Polska broń. Broń palna*, Wrocław 1975;
- Kromer M., *Polska, czyli o położeniu, ludności, obyczajach urzędach ...*, (przekł. S. Kazimkowski, wstęp i oprac. R. Marchwiński), Olsztyn 1984;
- Krwawicz M., *Marynarka Wojenna i obrona polskiego wybrzeża w dawnych wiekach*, Warszawa 1961,
- Krwawicz M., *Obrona polskiego wybrzeża i bitwa pod Oliwą w 1627 r.*, Warszawa 1953;
- Kuchowicz Z., Spieralski Z., *W walce z najazdem szwedzkim 1655 – 1660*, Warszawa 1956;
- Lilejko J., *Regalia Polskie*, Warszawa 1987;
- Mączak A., *W czasach „Potopu”*, Warszawa 2004 24.
- Mączak A., *Klientela. Nieformalne systemy władzy w Polsce i Europie XVI-XVIII wiek*, Warszawa 1994
- Mackiewicz S., *Dom Radziwiłłów*, Warszawa 1990;
- Majewski J., *Cecora, rok 1620*, Warszawa 1970;
- Malewska H. (oprac.), *Listy staropolskie z epoki Wazów*, Warszawa 1959;
- Meysztowicz J., *Husaria pod Kircholmem*, Warszawa 1970;
- Meysztowicz K., *Pod Cecorą i Chocimiem 1620–1621*, Warszawa 1974;
- Nadolski A., *Polska broń. Broń biała*, Wrocław 1975;
- Nagielski M., *Warszawa 1656*, Warszawa 1990;
- Nowak T., *Z dziejów techniki wojennej w dawnej Polsce*, Warszawa 1965;
- Nowak T., *Kazimierz Siemienowicz ok. 1600 – ok. 1651*, Warszawa 1969;
- Nowak-Dłużewski J., *Poezja polityczna w Polsce. Dwaj młodszy Wazowie*, Warszawa 1972;
- Olejnik K., *Rozwój polskiej myśli wojskowej do końca XVII w.*, Poznań 1966;
- Olejnik K., *Stefan Batory 1533 – 1586*, Warszawa 1988;
- Pajewski J., *Buńczuki i koncerze. Z dziejów wojen polsko-tureckich*, Warszawa 1978;
- Pasek J. Ch., *Pamiętniki*, Wrocław 1968; – Plewczyński M., *Obertyn 1531*; Warszawa 1995;
- *Pod wspólnym niebem. Narody dawnej Rzeczypospolitej*, red. M. Kopczyński, W. Tygielski, Warszawa 2010
- Podhorodecki L., *Chocim 1621*, Warszawa 1993;
- Podhorodecki L., *Dzieje rodu Chodkiewiczów*, Warszawa 1997;
- Podhorodecki L., *Hetman Stanisław Koniecpolski ok. 1591 – 1646*, Warszawa 1969;
- Podhorodecki L., *Hetman Jan Zamojski 1542–1605*, Warszawa 1971;

- Podhorodecki L., *Jan Karol Chodkiewicz (1560 – 1621)*, Warszawa 1982;
- Podhorodecki L., *Wiedeń 1683*, Warszawa 1993 (i inne wydania);
- Podhorodecki L., *Stanisław Żółkiewski*, Warszawa 1988;
- *Polska w epoce odrodzenia*, (pr. zbior. pod red. A. Wyczańskiego), seria Konfrontacje Historyczne, Warszawa 1970,
- Romański R., *Beresteczko 1651*; Warszawa 1994;
- Romański R., *Cudnów 1660*, Warszawa 1996;
- Sadzewicz M., *Jan III Sobieski 1629 – 1696*, Warszawa 1972;
- Sadzewicz M., *Pod Chocimiem 1673*, Warszawa 1969;
- Sadzewicz M., *Pod Wiedniem i Parkanami 1683*, Warszawa 1967;
- Spieralski Z., *Awantury mołdawskie*, Warszawa 1967;
- Szenic S., *Walki o Warszawę 1656-1657*, Warszawa 1968;
- Szwankowski E., *Ulice i place Warszawy*, Warszawa 1963;
- Topolski J., *Historia Polski*, Poznań 2003,
- Wegner J., *Warszawa w latach potopu szwedzkiego 1655 – 1657*, Warszawa 1957;
- Widacki J., *Książ Jarema*, Katowice 1984;
- Wimmer J., *Historia piechoty polskiej do roku 1864*, Warszawa 1978;
- Wimmer J., *Wiedeń 1683*, Warszawa 1983;
- Wimmer J. (red.), *Wojna polsko-szwedzka 1655–1660*, Warszawa 1973;
- Wimmer J., *Wojsko polskie w drugiej połowie XVII wieku*, Warszawa 1965;
- Wimmer J., *Wyprawa wiedeńska 1683 r.*, Warszawa 1957;
- Wisner H., *Z lat potopu*, Warszawa 1969;
- Wisner H., *Od Ujścia do Warki 1655 – 1656*, Warszawa 1973;
- Wisner H., *Kircholm*, Warszawa 1994;
- Wojtasik J., *Podhajce 1688*; Warszawa 1994;
- Woliński J., *Z dziejów wojny i polityki w dobie Jana Sobieskiego*, Warszawa 1960;
- Wójcik Z., *Dziki Pola w ogniu*, Warszawa 1960;
- Wójcik Z., *Historia powszechna: wiek XVI-XVII*, Warszawa 2008;
- Wójcik Z., *Jan Sobieski 1629 – 1696*, Warszawa 1994;
- Wyczański A., *Polska rzeczą pospolitą szlachecką*, Warszawa 1991;
- *Zarys dziejów wojskowości polskiej do roku 1864*, t. I do 1648 r., t. II 1648 – 1864, Warszawa 1965-1966;
- Znamierowski A., *Stworzony do chwały*, Warszawa 1995;
- *Żołnierz polski. Ubiór, uzbrojenie i oporządzenia od wieku XI do 1960* (album z rys. B. Gembarzewskiego), Warszawa 1960;
- Żygulski Z., *Broń w dawnej Polsce na tle uzbrojenia Europy i Bliskiego Wschodu*, Warszawa 1975;
- *Żywoty hetmanów Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego*, (reprint) Warszawa 1991;

Zeszyty Historyczne serii: Dzieje Narodu i Państwa Polskiego, wyd. KAW,

- Nr II-20, Wyczański A., *Dogonić Europę*, Kraków 1987;
- Nr II-21, Sucheni-Grabowska A., *Spory królów ze szlachtą w złotym wieku*, Kraków 1988;

- Nr II-22, Płaza S., *Wielkie bezkrólewia*, Kraków 1988;
- Nr II-23, Grzybowski S., *Król i kanclerz*, Kraków 1988;
- Nr II-24, Wisner H., *Rokosz Zebrzydowskiego*, Kraków 1989;
- Nr II-25, Żygulski Z. (jun.), *Hetmani Rzeczypospolitej*, Kraków 1994;
- Nr II-27, Wójcik Z., *Wojny kozackie w dawnej Polsce*, Kraków 1989;
- Nr II-28, Wójcik Z., *Liberum veto*, Kraków 1992;
- Nr II-30, Urban W., *Epizod reformacyjny*, Kraków 1988;
- Nr II-31, Płaza St., *Rokosz Lubomirskiego*, Kraków 1987;
- Nr II-32, Żygulski Z. (jun.), *Odsiecz Wiednia 1683*, Kraków 1994;
- Nr II-36, Rożek M., *Blaski i cienie baroku*, Kraków 1993